

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. De existentia, & Objecto materiali Voluntatis Divinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

mediate objecto, ut diximus n. 727. differunt autem inter alia ista duæ scientiæ, quod scientia de actu libero Dei respicit objectum, quod vel nunquam existet, vel existet per statum ab æterno, & in æternum: secus objectum de scientia actus liberi creaturæ; ut ex eodem numero constat.

743. **Objic. 8.** Si daretur in Deo scientia media reflexa, corrueret omnino humana libertas; ergo &c. Probat ant. Complexum ex auxilio indifferenti, & scientia media reflexa, qua cognoscat Deus se daturum auxilium indifferens, si prævideatur efficax, non autem daturum, si prævideatur inefficax, est connexum essentialiter cum consensu, & inevitabile à voluntate; ergo tolleretur libertatem. Antecedens quoad primam partem de connexionem est certum. Quia in illo complexo includitur hæc scientia media cognoscens auxilium non exciturum pro casu dissensus, sive pro casu inefficaci: atque adeo illa scientia, ne falsa sit, exigit consensum ex tali auxilio, si conferatur. Quoad secundam partem de inevitabilitate probatur. Illud complexum includit solum auxilium, & scientiam mediam reflexam: sed voluntas nequit evitare auxilium, neque scientiam mediam reflexam; ergo neque illud complexum. Probat. min. In primis nequit evitare auxilium, cum non possit evitare actum primum proximum constitutum per auxilium: deinde nequit evitare illam scientiam mediam reflexam, cum ea maneret, sive voluntas consentiret, sive non consentiret; ergo &c.

Resp. neg. ant. ad probationem conc. ant. 744. quoad primam partem, & neg. quoad secundam. Ad probationem dist. maj. includit solum auxilium nudè sumptum neg. ut affectum scientia media directa conc. maj. & dist. eodem modo minori neg. consequent. ad probationem dist. ant. nequit evitare auxilium nudè sumptum conc. ut affectum scientia media de consensu sub illo neg. ant. & consequentiam. Ratio est, quia in illo complexo ex scientia media reflexa, & directa includitur verificatio conditionis; cum autem conditio hujus scientiæ mediæ reflexæ, qua cognoscit Deus se daturum auxilium indifferens, si prævideatur efficax, non solum asserat auxilium nudè sumptum, sed auxilium sub conditione scientiæ mediæ directæ de consensu sub illo, eo ipso, quod ea scientia media directa sit evitabilis à voluntate per dissensum, exinde est evitabile à voluntate per dissensum non quidem auxilium nudè sumptum, sed ut affectum scientia media de consensu sub illo; etenim hæc veritas complexa, auxilium affectum scientia media de consensu sub illo, non solum deficit deficiente auxilio, sed etiam deficit deficiente consensu sub illo, ut enim deficiat torum, satis est, quod deficiat quæcunque pars illius constitutiva; cum autem voluntas possit evitare hanc secundam partem, potest etiam manifestè evitare eam veritatem complexam; atque adeo minime manet inevitabilis à voluntate. Vide à numero

890.

o * o * o

DISPUTATIO XIII.

DE ESSENTIA ET OBJECTO VOLUNTATIS DIVINÆ.

745. **Definitur** voluntas à Philosopho *lib. 1. Rethorico* c. 10. *Appetitus boni cum ratione.* Id est: Appetitus rationalis, sive strictè, sive larè sumptus, sive fuga, sive prosecutione potens tendere in objectum, quod ratio, sive intellectus illi proponit. Ex quo voluntas sufficienter distinguitur ab appetitu sensitivo, qui non tendit in objectum, ut per rationem propositum, sed ut propositum per sensus. Inferri in Deo volitivum ex intellectivo per metaphysicam demonstrationem judicant Thomistæ: ex probatione hic assumpta à D. Thoma. Vasquez verò, Arriaga, Herrera, alique judicant non ita inferri posse: neque eam rationem assumptam esse à D. Thoma ut demonstrationem, sed ut meram congruentiam. Quæstio est purè physica: in tractatu enim de anima quæritur, an possit divinitus dari intellectivum non volitivum. Qui affirmant cum Arriaga *disp. 11. de Anima*, dicunt in præfenti rationem D. Thomæ non esse demonstrativam. Cæterum ratio D. Thomæ facile reduci potest ad demonstrationem,

probando volitivum non ex intellectivo utcumque, sed ex intellectivo perfectissimo, qui ex ratione summæ perfectionis debet cognoscere se habere omnem perfectionem sine imperfectione: cum autem talis sit voluntas divina ex communi doctrina data n. 202. & 211. Exinde clarè fit Deum esse volitivum.

SECTIO I.

De existentia, & objecto materiali voluntatis divinæ.

Assero 1. Fide, & ratione constat, dari in Deo voluntatem, & volitionem. Prob. 1. ex Paulo ad Ephel. 1. *Predestinavit nos secundum propositum voluntatis sue: qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue.* Ubi nomine consilii, & propositi exprimitur volitio; nomine verò voluntatis, virtus capacitas, seu facultas volendi; ergo &c. Conf. 1. ex *Genes. 27. Voluntas Dei fuit, ut cito occurreret mihi, quod volebam.* Et 45. *Dei voluntate huc missus sum.* Pariter in sacra scriptura expri-

præmittuntur passum divini affectus prosequutionis, & fugæ. Prosequutionis nimirum Sap. 12. *Subest enim tibi, cum volueris, posse.* Fugæ verò Psal. 5. *Odisti omnes, qui operantur iniquitatem.* Et Prov. 6. *Sex sunt, quæ odit Dominus, & septimum detestatur;* ergo &c. Confirmatur secundò ratione attracta num. superiori. Tum etiam ex Gubernatione, & Providentiâ divina, & ex communi omnium consensu. Gentes enim, quantumvis barbaræ, vel Deum non colunt, ut debent, vel illum volentem agnoscunt; adeoque & placatum suis sacrificiis esse volunt. Unde hæc veritas adeò omnibus nota est, ut teste Ruiz *disp. 1. sect. 1. num. 3.* Nullus hæreticorum, aut Philosophorum ad tantum delirium pervenerit, ut Deo expressè voluntatem negaverit; licet enim Albertus hunc errorem tribuere videatur Aristoteli, Avicennæ, Averroë, Porphyrio, & Theophrasto, revera istum errorem his auctoribus non tribuit, neque illi voluntatem, sed anxietatem aliâque imperfectiones Deo negarunt, ut ipse Albertus postea fateretur.

747. Affero 2. Virtus volitiva in Deo neque est potentia realis, neque habitus, neque actus primus realis ad volitionem, si voces strictè sumantur: bene verò actus primus, & potentia, ex modo nostro concipiendi Logica, & metaphysica. Probatur. Eo modo se habet voluntas ad volitionem, quo intellectus ad intellectionem: sed intellectus neque est potentia realis &c. ut constat à num. 212. Ergo idem dicendum est de voluntate. Ubi opportunè notandum est Deo concedendas esse virtutes, quæ nullam dicunt imperfectionem; nam nomine virtutis intelligitur à SS. PP. rectitudo stabilis potentie rationalis ad opus rectum, & non ad irrectum: sed hæc reperitur in Deo, quamvis non reperitur habitus, seu difficultas; ergo &c. Qua de causa Aristoteles citatus n. 253. vocat eas in Deo quid præstantius virtute, cum sint quid præstantius habitu.

748. Affero 3. Deus se ipsum integrè, & completè amat: adeoque est objectum materiale suæ voluntatis. Probat. 1. DEUS amat id, quod est infinitè amabile: sed talis est ipse Deus; ergo &c. 2. Deus per sui cognitionem comprehendit perfectissimè suam infinitam bonitatè: sed comprehensio perfectissima objecti præditi bonitatè infinita, necessariò rapit voluntatem in sui amorem perfectissimum; ergo &c. Unde per quemcumque divinum actum Deus se totum amat secundum id, quod requiritur ex parte actûs; adeoque per actum necessarium se amat secundum omnia prædicata necessaria: per actum verò liberum se amat secundum omnia, quæ requiruntur ex parte actûs liberi, & sic de reliquis. Quare amor Dei erga se ipsum, prout est sui amor, dicitur efficax affectivè, non verò effectivè. Ratio est, quia amor, quo DEUS se amat, licet non sit productivus D E I, ut per se pater; adeoque non sit efficax effectivè:

at ita efficaciter affectivè tendit in Deum, ut ex modo tendendi excludat quamlibet volitionem, & displicentiam, vel levissimam Dei, in quo fiat efficacia affectiva. Exinde amar sua prædicata, quia sibi bona; adeoque per amorem benevolentie, & concupiscentie; amorem autem suum, & gaudium sui amat per amorem necessarium absque virtualitatibus amoris strictè distinctis, ut latè constat ex dictis à n. 124. per integram disputationem.

Affero 4. Omnia creata possunt esse objectum materiale voluntatis divinæ. Probatur facile. Voluntas divina non solum potest tendere in objectum per affectum intentionum, aut permissivum: sed etiam per affectum prosequutionis, aut fugæ, ut constat n. 746. atque adeò, si res sunt bonæ, tendere potest in illas per affectum prosequutionis: si sunt malæ, per affectum fugæ: si sunt indifferentes, potest eas permittere, præcipere, aut prohibere: sed exinde omnia creata possunt esse objectum materiale voluntatis divinæ; ergo &c.

Affero 5. Cum communi nostrorum contra modernos Thomistas: Deus potest amare amore inefficacis desiderii aliqua purè possibilis: sive quæ nec sunt, nec unquam erunt: adeoque & hæc esse possunt objectum materiale voluntatis divinæ. Probatur primò ex illis Pauli verbis 1. ad Timoth. 2. *Deus vult omnes homines salvos fieri.* Etenim cum salus plurium eorum sit merè possibilis, Deus habet desiderium inefficax talis salutis merè possibilis; ergo &c. Confirm. ex Ambrosio cit. n. 58. ex Augustino, & Exim. Doctore citatis n. 66. ex Prospero, & Tridentino citatis n. 67. hanc nostram doctrinam tradentibus. Quare D. Prosper super cap. 8. Gallorum ita habet: *Qui dicit, quod non omnes homines velit Deus salvos fieri, sed certum numerum prædestinatorum, durius loquitur, quam loquendum est de altitudine inscrutabilis gratie Dei, qui & omnes homines vult salvos fieri, atque ad agnitionem veritatis venire.* Quod idem testantur plura SS. PP. & Scripturæ testimonia apud Ruiz *disp. 19. de voluntate Dei sect. 6.* Ex quo præoccupata manet evasio aliquorum, qui dicebant eam divinam volitionem non esse voluntatem beneplaciti, sed puram voluntatem signi, qua nempe Deus præbet indicia, quæ regulariter loquendo in humanis persuadent positivum voluntatis affectum: revera tamen illam non esse voluntatem salutis reproborum. Hæc enim evasio stare non potest cum testimoniis SS. PP. à nobis adductis; ergo &c.

Probat. 2. *Ezech. 33. dixit DEUS: Nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur, & vivat: & ex 1. ad Tess. 4. Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra.* Si enim ibi non esset sermo de voluntate beneplaciti, ex nullo Scripturæ testimonio inferre possemus Deum voluntate beneplaciti velle antecedenter aliquid salutem, cum nullibi expressioribus verbis de aliquo particulari, quam hic de omnibus.

bus omnium salus à Deo optari dicatur. Sed hoc nullus adversariorum concedit; ergo &c. Confirm. 1. Deus complacere potest in possibilitate creaturæ; quæ moraliter defectuosa non sit: & eodem modo displicere in ea, quæ defectuosa est; etenim sicut verum est objectum intellectus, ita bonum est objectum voluntatis, solumque intervenit illud discrimen, quod intellectus est potentia necessaria, voluntas verò libera: sed hoc satis est, ut possit tendere; ergo &c. Confirm. 2. Quia nulla est repugnantia ex parte objecti potentis attingi à potentia intentionali, antequam per statum existat: neque potest esse repugnantia ex parte Dei, cum simplex complacencia nequaquam inducat existentiam objecti: sicuti neque eam inducit sola simplex intelligentia; ergo ex nullo capite repugnat. Confirm. 3. Ex D. Thoma lib. 1. contra Gentiles c. 84. n. 4. dicente de Deo: *Qui non vult, nisi ea, quæ sunt, vel possunt esse bona*: atqui ea, quæ possunt esse bona, sunt bona possibilis; ergo &c.

730. 731. Asero 6. Cum Eximio Doctore disput. 3. *Metaph. sect. 16.* Valentia, Molina, Scoto, pluribusque aliis. Deus non complacet necessarîo in creaturis possibilibus. Prob. 1. Omnis bonitas creata limitata est, multisque immixta imperfectionibus: ac proinde neque intensivè, neque extensivè summè bona; ergo cognita plenè, & perfectè, uti cognoscitur à Deo, nequit præviè ad decretum liberum Dei rapere divinam voluntatem, eamque necessitare ad sui amorem, & complacentiam. Probat. consequentia. Quia, ut patet in nobis, quò perfectius bona creata, eorumque defectus, sive positivos, sive negativos contemplamur, eò magis manemus liberi ad ea amanda, vel non amanda: quælibet enim imperfectio, quæ apparet ex parte objecti amandi, sufficiens est ad retrahendum à sui amore voluntatem, alioquin ex sua natura liberam, qualis est divina voluntas; ergo &c. Confirm. 1. Amor efficacax, quo Deus causat creaturas, de facto non est necessarius, sed liber, ut docet fides, ac proinde bonitas possibilis creaturarum, à cuius cognitione Deus dirigitur ad talem amorem concipiendum, liberam relinquit voluntatem divinam ad creaturarum amorem; ergo etiam cognitio, qua proponitur possibilis bonitas, aut malitia, relinquit voluntatem divinam liberam ad simplicem amorem, vel displicentiam. Nulla enim est disparitatis ratio. Confirmat. 2. Major est vis in voluntate divina ad se retrahendum, quàm in bonitate creata purè possibili ad alliciendum; ergo præviè ad decretum liberum Dei necessitari non potest voluntas divina ad illius complacentiam, vel displicentiam.

732. Respondebis ex Vasquez, Arriaga, aliisque bonitatem limitatam creatam non obstat, ne Deus necessarîo compleat in illa; quia summa bonitas solum requiritur, ut ad amorem efficacem sui cogat, non autem ut ad sim-

R. P. Gormaz Theolog. Tom. 1.

plicem complacentiam, ut patet in nobis, qui non possumus suspendere complacentiam circa multa objecta, etiam si non sint summè bona, neque ut talia cognoscantur. Contra tamen primò. Ideo circa multa objecta non possumus suspendere complacentiam; quia subjecti sæpè sumus inadvertentiæ, & ea perfectè non cognoscimus secundum meritum ipsorum; quando enim verè advertimus ea, quæ perfectè cognoscimus, non modò suspendimus, sed verè, & propriè eorum amori resistimus, & ea detestamur: atqui DEUS inadvertentiam habere non potest, sed plenam omnium cognitionem, & comprehensionem; ergo &c. Contra secundò, digniora sunt decreta DEI libera perfectè cognita affectus divini efficacis, quàm creaturæ possibile perfectè cognitæ sint dignæ amore inefficaci: sed decreta possibilis non necessitant ad amorem efficacem; ergo neque creaturæ possibile ad inefficacem.

754. Probat. 2. Perfectissimè volenti solum potest esse necessarius amor objecti adæquantis perfectionem voluntatis: atqui nulla bonitas creata adæquare potest perfectionem voluntatis divinæ; ergo &c. Confirm. 1. DEUS non est minus perfectè liber, quàm sit perfectè Dominus: sed de ratione perfectè Domini est, quòd non necessitetur ab eo, qui pollet inferiori perfectione; ergo de ratione perfectè liberi est, quòd non necessitetur ab eo, qui pollet inferiori perfectione, qualis est perfectio creata. Confirm. 2. ex D. Thoma 1. contra Gentes cap. 81. Et 1. Part. quæst. 19. artic. 3. Corp. de Creaturis possibilibus dicente: *Divinam scire habere necessariam habitudinem ad scita: secus divinum velle ad volita*; ergo &c. Conf. 3. Non eodem modo se habent possibilis ut possibilis respectu divinæ voluntatis, ac se habent actualia, ut actualia; peccatum enim possibile, ut possibile non meretur divinam indignationem; neque creatura transgreditur præceptum ullum divinum ex eo præcisè, quòd sit potens peccare: atque adeò non præcedit decretum divinum ordinans illud ut medium ad finem à DEO ut supremo Gubernatore suarum creaturarum intentum: bene verò si actu peccet, aut mereatur; ergo quamvis ex præsuppositione decreti liberi DEI teneatur DEUS aliqua creata amare, aut odio prosequi, secus, si nullum liberum DEI decretum præsupponatur.

SECTIO II.

Solvuntur opposita.

755. Objic. 1. contra primam. Voluntas sequitur rationem: sed ratio non est formaliter in DEO, cum hæc requirat discursum, quo caret DEUS; ergo &c. Confirm. qui habet voluntatem, potest tristari, & dolere: sed DEUS hæc non potest; ergo &c.

X

Resp.